

Наукові перспективи
Видавнича група

ЖУРНАЛ
Національні інтереси

України

*Створимо переможне
майбутнє України разом*

3(8)
2025

Військова академія (м. Одеса)

Видавнича група «Наукові перспективи»

*Всеукраїнська асамблея докторів наук з державного
управління*

«Національні інтереси України»

№ 3(8) 2025

2025

Military Academy (Odesa)

Scientific Perspectives Publishing Group

*All-Ukrainian Assembly of Doctors of Science in Public
Administration*

«National interests of Ukraine»

№ 3(8) 2025

2025

ISSN 3041-1793 Online

УДК 0/3+7/8]:001.31](477)(051)

DOI: [https://doi.org/10.52058/3041-1793-3\(8\)](https://doi.org/10.52058/3041-1793-3(8))

**“Національні інтереси України”: науково-практичний журнал. 2025.
№ 3(8) 2025. С. 1230.**

Згідно наказу Міністерства освіти і науки України #1415 від 02.10.2024 журнал включений до Переліку наукових фахових видань України, категорія “Б”, спеціальності: 081 Право; 281 Публічне управління та адміністрування; 256 Національна безпека (за окремими сферами забезпечення і видами діяльності); 051 Економіка; 052 Політологія

Згідно наказу Міністерства освіти і науки України від 10.12.2024 № 1721 журналу присвоєно категорію “Б” зі спеціальностей: К1 Державна безпека; К2 Безпека державного кордону; К6 Забезпечення військ (сил)

Рекомендовано до видавництва Президією громадської наукової організації «Всеукраїнська Асамблея докторів наук з державного управління» (Рішення від 10.03.2025, № 5/3-25)

Програмні цілі науково-практичного журналу “Національні інтереси України” (далі – журнал): публікація оригінальних наукових статей із найактуальніших питань національної безпеки, публічного управління та адміністрування, права, економіки і політології України, зарубіжних країн для розвитку, удосконалення української національної науки та освіти; організація наукових дискусій

Наукове видання включено до міжнародної наукометричної бази Index Copernicus (IC), Research Bible та до міжнародної пошукової системи Google Scholar

Рік заснування: 2024.

Журнал виходить раз на місяць

Редакційна колегія:

Голова редакційної колегії:

Кириленко Володимир Анатолійович - доктор військових наук, професор, Заслужений діяч науки і техніки України, Начальник управління організації військової освіти Центрального управління військової освіти і науки Генерального штабу ЗСУ, полковник (Київ, Україна)

Почесний редактор:

Романенко Євген Олександрович - доктор наук з державного управління, професор, Заслужений юрист України, полковник Центрального науково-дослідного інституту Збройних Сил України, Президент громадської наукової організації «Всеукраїнська асамблея докторів наук з державного управління», полковник (Київ, Україна)

Головний редактор:

Мисик Анатолій Борисович - доктор військових наук зі спеціальності охорона державного кордону, професор, професор кафедри національної безпеки та управління факультету підготовки керівних кадрів Національної академії Державної прикордонної служби України імені Богдана Хмельницького (Хмельницький, Україна)

Члени редакції журналу Розділу «Воєнні науки, національна безпека, безпека державного кордону»:

1. Беньковська Наталя Борисівна - кандидат педагогічних наук, доцент, завідувач кафедри мовної підготовки Інституту Військово-Морських Сил Національного університету «Одеська морська академія» (Одеса, Україна)
2. Братко Артем Володимирович – доктор військових наук зі спеціальності «Охорона державного кордону», доцент, професор кафедри прикордонної служби факультету безпеки державного кордону Національної академії Державної прикордонної служби України імені Богдана Хмельницького (Хмельницький, Україна)
3. Булгаков Руслан Валерійович - кандидат технічних наук, доцент, начальник кафедри забезпечення військ (сил) Військової академії (Одеса, Україна)
4. Головань В'ячеслав Григорович - кандидат технічних наук в галузі 25 – Воєнні науки, національна безпека, безпека державного кордону, спеціальності 255 – «Озброєння та військова техніка», професор, професор кафедри ракетно-артилерійського озброєння факультету підготовки спеціалістів ракетно-артилерійського озброєння Військової академії (Одеса, Україна)
5. Дейнега Олександр Васильович - доктор військових наук, професор, головний науковий співробітник Центрального науково-дослідного інституту Збройних Сил України, Україна (Київ, Україна)
6. Дружинін Віталій Світозарович - доктор філософії за спеціальністю 255 Озброєння та військова техніка, старший викладач кафедри забезпечення паливом та мастильними матеріалами Військової академії (Одеса, Україна)
7. Запорожець Тетяна Володимирівна - доктор наук з державного управління, доцент, професор кафедри глобальної та національної безпеки Навчально-наукового інституту публічного управління та державної служби Київського національного університету імені Тараса Шевченка (Київ, Україна)
8. Катеринчук Іван Степанович - доктор технічних наук, професор, Заслужений працівник освіти України, лауреат Державної премії України в галузі науки і техніки, учений у галузі озброєння та військової техніки
9. Клименко Наталя Григорівна - доктор наук з державного управління, доцент, професор кафедри глобальної та національної безпеки Навчально-наукового інституту публічного управління та державної служби Київського національного університету імені Тараса Шевченка (Київ, Україна)
10. Козубцов Ігор Миколайович - доктор педагогічних наук, старший науковий співробітник, професор кафедри бойового застосування підрозділів зв'язку, доцент кафедри військово-гуманітарних дисциплін Військового інституту телекомунікацій та інформатизації імені Героїв Крут (Київ, Україна)
11. Котов Денис Олександрович - доктор філософії зі спеціальності 255 - Озброєння та військова техніка, доцент кафедри автомобільної техніки Військової академії (Одеса, Україна)
12. Кушнарєва Галина Олександрівна - кандидат технічних наук, доцент, професор кафедри забезпечення військ (сил) Військової академії (Одеса, Україна)
13. Кушнарєва Галина Олександрівна - кандидат технічних наук, доцент, професор кафедри забезпечення військ (сил) Військової академії (Одеса, Україна)
14. Левченко Ігор Славович - кандидат військових наук, доцент, доцент кафедри забезпечення паливом та мастильними матеріалами Військової академії (Одеса, Україна)
15. Максименко Юрій Анатолійович - кандидат технічних наук в галузі 253 “Військове управління (за видами збройних сил)”, 254 “Забезпечення військ (сил)”, 255 “Озброєння та військова техніка”, доцент, начальник кафедри організації розвідувальної – інформаційної роботи та технічних засобів розвідки Військової академії (Одеса, Україна)
16. Маміч Віктор Володимирович - кандидат технічних наук в галузі 254 “Забезпечення військ (сил)”, 255 – Озброєння та військова техніка, доцент, доцент кафедри організації розвідувальної-інформаційної роботи та технічних засобів розвідки Військової академії (Одеса, Україна)
17. Марутян Рена Рубенівна - доктор наук з державного управління, доцент, професор кафедри глобальної та національної безпеки Київського національного університету імені Тараса Шевченка (Київ, Україна)
18. Машков Олег Альбертович - доктор технічних наук, професор, Заслужений діяч науки і техніки України, Лауреат державної премії України в галузі науки і техніки, професор кафедри екологічної безпеки Державної екологічної академії післядипломної освіти та управління Міністерства захисту довкілля та природних ресурсів України (Київ, Україна)
19. Мейко Олександр Васильович - доктор наук з державного управління, Перший заступник ректора (перший проректор) з навчальної роботи Національної академії Державної прикордонної служби України імені Богдана Хмельницького (Хмельницький, Україна)
20. Мосов Сергій Петрович - доктор військових наук, професор, професор кафедри авіації та авіаційного пошуку і рятування Інституту державного управління та наукових досліджень з цивільного захисту (Київ, Україна)
21. Пастерняк Ігор Миколайович - кандидат юридичних наук, доцент, професор кафедри продовольчого та речового забезпечення Військової академії (Одеса, Україна)
22. Певцов Геннадій Володимирович - доктор технічних наук професор, Заслужений діяч науки і техніки України, Лауреат Державної премії України в галузі науки і техніки
23. Помаза-Пономаренко Аліна Леонідівна - доктор наук з державного управління, начальник наукового відділу проблем державної безпеки навчально-науково-виробничого центру Національного університету цивільного захисту України ДСНС України (Харків, Україна)
24. Попов Сергій Афанасійович - кандидат технічних наук в галузі 254 “Забезпечення військ (сил)”, 255 – Озброєння та військова техніка, Доктор з державного управління 28 – публічне управління та адміністрування, доцент, професор, професор кафедри організації розвідувальної інформаційної роботи та технічних засобів розвідки Військової академії (Одеса, Україна)

25. Потеряйко Сергій Петрович - доктор наук з державного управління, професор, заступник начальника науково-організаційного відділу Інституту державного управління та наукових досліджень з цивільного захисту (Київ, Україна)
26. Рабоча Тетяна Валентинівна - кандидат технічних наук, доцент, доцент кафедри забезпечення військ (сил) Військової академії (Одеса, Україна)
27. Семененко Олег Михайлович - доктор військових наук, професор, заступник начальника інституту з наукової роботи Центрального науково-дослідного інституту Збройних Сил України (Київ, Україна)
28. Стоянова-Коваль Світлана Савівна - доктор економічних наук, професор Військової академії (Одеса, Україна)
29. Тарадуда Дмитро Віталійович - кандидат технічних наук, доцент, заступник начальника кафедри організації та технічного забезпечення аварійно-рятувальних робіт факультету цивільного захисту Національного університету цивільного захисту України ДСНС України (Харків, Україна)
30. Фаріон Олег Борисович - доктор військових наук зі спеціальності «Охорона державного кордону», професор, професор кафедри прикордонної безпеки факультету підготовки керівних кадрів Національної академії Державної прикордонної служби України імені Богдана Хмельницького (Хмельницький, Україна)
31. Чорна Катерина Павлівна - доктор наук з державного управління, доцент, проректор Міжрегіональної Академії Управління персоналом (Київ, Україна)
32. Якиминська Любов Вікторівна - кандидат історичних наук, доцент, викладач кафедри продовольчого та речового забезпечення Військової академії (Одеса, Україна)

Члени редакції журналу Розділу «Право»:

1. Бухтіярова Ірина Геннадіївна - кандидат юридичних наук, доцент, доцент кафедри публічного управління та адміністрування Національної академії внутрішніх справ
2. Калинюк Степан Степанович - кандидат юридичних наук, доцент кафедри господарського права юридичного факультету ДВНЗ «Ужгородський національний університет» (Ужгород, Україна)
3. Кришевич Ольга Володимирівна - кандидат юридичних наук, професор, професор кафедри кримінального права Національної академії внутрішніх справ (Київ, Україна)
4. Куртакова Ганна Олександрівна - доктор філософії в галузі права, кандидат юридичних наук, доцент кафедри цивільно-правових дисциплін та міжнародного права Навчально-наукового інституту права ім. князя Володимира Великого, начальник відділу організації практики та позанавчальної роботи МАУП (Київ, Україна)
5. Кушнір Ірина Павлівна - доктор юридичних наук зі спеціальності «Адміністративне право і процес; фінансове право; інформаційне право», доцент, заступник начальника кафедри адміністративної діяльності факультету правоохоронної діяльності Національної академії Державної прикордонної служби України імені Богдана Хмельницького (Хмельницький, Україна)
6. Оробець Костянтин Миколайович - кандидат юридичних наук, доцент, асистент кафедри кримінально-правової політики Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого (Харків, Україна)
7. Пастух Ігор Дмитрович - доктор юридичних наук, професор, завідувач кафедри публічного управління та адміністрування Національної академії внутрішніх справ
8. Стрельченко Оксана Григорівна - доктор юридичних наук, професор, професор кафедри публічного управління та адміністрування Національної академії внутрішніх справ
9. Тимчишин Андрій Михайлович - доктор юридичних наук, доцент, завідувач кафедри права та гуманітарних дисциплін Відокремленого структурного підрозділу закладу вищої освіти «Відкритий міжнародний університет розвитку людини «Україна», Івано-Франківська філія (Івано-Франківськ, Україна)
10. Шевчук Олександр Михайлович - доктор юридичних наук, професор, професор кафедри адміністративного права та адміністративної діяльності Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого (Харків, Україна)

Члени редакції журналу Розділу «Економіка»:

1. Абуселідзе Георгій - завідувач кафедри фінансів, банківської справи та страхування Батумського державного університету імені Шота Руставелі (Батумі, Грузія)
2. Бабчинська Олена Іванівна - доктор економічних наук, доцент, доцент кафедри менеджменту та адміністрування Державного торговельно-економічного університету (Київ, Україна)
3. Божидай Ірина Ігорівна - кандидат економічних наук, доцент, доцент кафедри менеджменту, бізнесу та адміністрування, заступник декана факультету менеджменту, адміністрування та права Державного біотехнологічного університету
4. Вишневецька Оксана Василівна - кандидат економічних наук, старший науковий співробітник, провідний науковий співробітник відділу інвестиційного та матеріально-технічного забезпечення ННЦ «Інститут аграрної економіки»
5. Гетьман Ольга Олександрівна - кандидат економічних наук, доцент, доцент кафедри менеджменту Харківського національного університету автомобільно-дорожнього університету (Харків, Україна)
6. Залуцька Христина Ярославівна - доктор економічних наук, професор, професор кафедри економіки підприємства та інвестицій Національного університету «Львівська політехніка» (Львів, Україна)
7. Канцір Ірина Анатоліївна - кандидат економічних наук, доцент, доцент кафедри теоретичної та прикладної економіки Національного університету «Львівська політехніка» (Львів, Україна)
8. Карпінський Борис Андрійович - доктор економічних наук, професор, професор кафедри публічного адміністрування та управління бізнесом Львівського національного університету імені Івана Франка (Львів, Україна)
9. Квасній Любов Григорівна - кандидат економічних наук, доцент, професор кафедри математики та економіки Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка (Дрогобич, Україна)
10. Кривенко Надія Василівна - кандидат економічних наук, старший науковий співробітник, старший науковий співробітник відділу економіки аграрного виробництва Національного наукового центру «Інститут аграрної економіки»
11. Македон Вячеслав Владиславович - доктор економічних наук, професор, професор кафедри міжнародної економіки і світових фінансів Дніпровського національного університету імені Олеся Гончара. (Дніпро, Україна)
12. Новаковська Ірина Олексіївна - доктор економічних наук, професор кафедри земельного кадастру НУБіП України, член-кор НААН (Київ, Україна)

Члени редакції журналу Розділу «Публічне управління та адміністрування»:

1. Гончарук Наталія Трохимівна - доктор наук з державного управління, професор, Заслужений діяч науки і техніки України, професор кафедри державного управління і місцевого самоврядування Навчально-наукового інституту державного управління Національного технічного університету «Дніпровська політехніка» (Дніпро, Україна)
2. Дзяна Галина Олексіївна - кандидат наук з державного управління, доцент, доцент кафедри публічного врядування Інституту адміністрування, державного управління та професійного розвитку Національного університету «Львівська політехніка» (Львів, Україна)
3. Клименко Наталія Григорівна - доктор наук з державного управління, професор кафедри глобальної та національної безпеки Навчально-наукового інституту публічного управління та державної служби Київського національного університету імені Тараса Шевченка (Київ, Україна)
4. Медведчук Оксана Валеріївна - кандидат наук з державного управління, доцент, Начальник відділу нормативно-методичного забезпечення та управління проектами Міждержавної гільдії інженерів-консультантів (Київ, Україна)
5. Мельниченко Олександр Анатолійович - доктор наук з державного управління, професор, професор кафедри громадського здоров'я та управління охороною здоров'я, Харківський національний медичний університет (Харків, Україна)
6. Непомнящий Олександр Михайлович - доктор наук з державного управління, професор, професор кафедри архітектури і просторового планування факультету архітектури, будівництва та дизайну Національного авіаційного університету, експерт Експертної ради МОН з питань атестації наукових кадрів з суспільних наук (Київ, Україна)
7. Пахомова Тетяна Іванівна - доктор наук з державного управління, професор, завідувач кафедри місцевого самоврядування та розвитку територій Навчально – наукового інституту публічної служби та управління Національного університету «Одеська політехніка» (Одеса, Україна)
8. Прав Юрій Григорович - доктор наук з державного управління, професор, професор кафедри засобів захисту інформації Національного авіаційного університету (Київ, Україна)
9. Торічний Вадим Олександрович – доктор наук з державного управління зі спеціальності «Державне управління у сфері державної безпеки та охорони громадського порядку», доцент, професор кафедри національної безпеки та управління факультету підготовки керівних кадрів Національної академії Державної прикордонної служби України імені Богдана Хмельницького (Хмельницький, Україна)

Члени редакції журналу Розділу «Політологія»:

1. Горло Наталя Віталіївна - доктор політичних наук, професор, професор кафедри політології Запорізького національного університету (Запоріжжя, Україна)
2. Лавриненко Ганна Андріївна - кандидат політичних наук, доцент кафедри політології та соціології Київського столичного університету імені Бориса Грінченка (Київ, Україна)
3. Примуш Микола Васильович - доктор політичних наук, професор, професор кафедри політології та державного управління Донецького національного університету імені Василя Стуса (Вінниця, Україна)
4. Третяк Олексій Анатолійович - доктор політичних наук, професор, в. о. завідувача кафедри політології, соціології та публічного управління Дніпровського національного університету імені Олеся Гончара (Дніпро, Україна)
5. Хорішко Лілія Сергіївна - доктор політичних наук, професор, професор кафедри політології Запорізького національного університету (Запоріжжя, Україна)

Статті розміщені в авторській редакції. Відповідальність за зміст та орфографію поданих матеріалів несуть автори

ЗМІСТ

РОЗДІЛ «Воєнні науки, національна безпека, безпека державного кордону»

- Farion O.B., Zalozh V.V., Kalyniuk N.V.** 20
RECOMMENDATIONS TO THE CHIEF OF THE BORDER GUARD DETACHMENT ON THE USE OF AN IMPROVED MECHANISM FOR SUBORDINATE PERSONNEL MOTIVATING TO INCREASE THE QUALITY OF MANAGEMENT ACTIVITIES AND DEVELOP PERSONAL LEADERSHIP SKILLS
- Rayko V., Makovskyi A., Shenko O.** 34
WAYS OF IMPROVING THE PROCESS OF COUNTERING THE ADVERSARY'S UAVS IN THE AREA OF RESPONSIBILITY OF THE SECURITY AUTHORITY STATE BORDER
- Акімов О.О.** 44
ОБГРУНТУВАННЯ ОСНОВНИХ КРИТЕРІЇВ ПРОФЕСІЙНО-ПСИХОЛОГІЧНОГО ВІДБОРУ ВІЙСЬКОВОСЛУЖБОВЦІВ В ОСОБЛИВИЙ ПЕРІОД
- Акімов А.В.** 58
ВПЛИВ РОСІЙСЬКИХ МЕДІА НА УКРАЇНСЬКУ АВТЕНТИЧНІСТЬ. ВИТОКИ ПРОБЛЕМИ ТА ПРОТИДІЯ ЗІ СТОРОНИ СЛУЖБИ БЕЗПЕКИ УКРАЇНИ
- Балицька А.А., Височанський В.В., Данілова Т.О., Демченко О.М.** 72
ФОРМУВАННЯ ЗДОРОВОГО СПОСОБУ ЖИТТЯ ЯК ДЕТЕРМІНАНТИ МЕНТАЛЬНОГО ЗДОРОВ'Я СТУДЕНТА ПІД ЧАС ВОЄННОГО СТАНУ
- Волков М.С.** 82
КОЛАБОРАЦІОНІЗМ ЯК НАУКОВЕ ПОНЯТТЯ В МЕЖАХ ІСТОРИКО-ПРАВОВИХ ДОСЛІДЖЕНЬ
- Добровольський А.Б., Мазур В.Ю.** 96
МЕТОДИКА РОБОТИ НАЧАЛЬНИКА ІНЖЕНЕРНОЇ СЛУЖБИ ПРИ ОБЛАДНАННІ РАЙОНУ ОБОРОНИ ПРИКОРДОННИМ ЗАГОНОМ (БРИГАДНОГО ТИПУ)

- Жук С.М., Казєв О.В., Кошельник І.В., Бомбергер В.Г.** 108
*РОЛЬ СИЛОВИХ СТРУКТУР У ЗАБЕЗПЕЧЕННІ БЕЗПЕКИ
ДЕРЖАВНОГО КОРДОНУ*
- Золотов А.В., Шикула Р.Р., Леженко С.О.** 121
*СПІВПРАЦЯ ВІЙСЬКОВИХ І ЦИВІЛЬНИХ ОРГАНІЗАЦІЙ: КЛЮЧОВІ
КОМПЕТЕНТНОСТІ ДЛЯ ЕФЕКТИВНОЇ ВЗАЄМОДІЇ*
- Ігнат'єв А.М., Каменєв О.Ю.** 133
*ПІДВИЩЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ ПРИЗОВУ НА ВІЙСЬКОВУ
СЛУЖБУ ВІЙСЬКОВОЗОБОВ'ЯЗАНИХ ОСІБ ПІД ЧАС МОБІЛІЗАЦІЇ,
НА ОСОБЛИВИЙ ПЕРІОД*
- Кононова Д.В., Кобус О.С.** 150
*СУЧАСНІ КОНФЛІКТИ ТА ЇХ ВПЛИВ НА ІНФОРМАЦІЙНУ БЕЗПЕКУ
В УКРАЇНІ У СФЕРІ НАЦІОНАЛЬНОЇ БЕЗПЕКИ*
- Кочин В.Д., Марков О.В., Тененьов Є.П., Лисенко Є.С.,
Владимиров М.В.** 163
*ПІДГОТОВКА СПІВРОБІТНИКІВ КІБЕРПОЛІЦІЇ ДО ОПЕРАЦІЙ ІЗ
ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ БЕЗПЕКИ, ВКЛЮЧАЮЧИ ЗОНУ БОЙОВИХ ДІЙ НА
ТЕРИТОРІЇ УКРАЇНИ ЗА ПРОГРАМОЮ ВОГНЕВОЇ ПІДГОТОВКИ, З
ВИКОРИСТАННЯМ СТРУКТУРОВАНОГО ПІДХОДУ*
- Кузенко Ю.І., Левченко І.С., Фірсов А.В., Дружинін В.С.,
Янюк С.В.** 172
*ЗАКОНОДАВЧІ ТА ОРГАНІЗАЦІЙНІ АСПЕКТИ КОНТРОЛЮ ВИТРАТ
ПАЛЬНОГО У ЗБРОЙНИХ СИЛАХ УКРАЇНИ: ПРОБЛЕМИ, РИЗИКИ
ТА ШЛЯХИ ВДОСКОНАЛЕННЯ*
- Лазута Р.Р., Комаров В.О., Коваленко І.Г., Лазута Р.Г.,
Цимбал І.В., Зінченко Н.Р.** 191
*ПРОПОЗИЦІЇ З ОРГАНІЗАЦІЇ КОСМІЧНОЇ ПІДТРИМКИ ЗБРОЙНИХ
СИЛ УКРАЇНИ ЗА СТАНДАРТАМИ НАТО*
- Маняков І.В., Мазур В.Ю.** 209
*ПЕРСПЕКТИВНІ НАПРЯМКИ ДОСЛІДЖЕНЬ ОЦІНЮВАННЯ
ЕФЕКТИВНОСТІ ПОБУДОВИ ОХОРОНИ ДЕРЖАВНОГО КОРДОНУ*
- Мельник О.М., Виздрик В.С.** 219
ВІЙНА І МИР: ФІЛОСОФСЬКИЙ ПОГЛЯД

- Миколайчук М.М., Попов М.П., Дуліна О.В.** 232
УДОСКОНАЛЕННЯ СИСТЕМИ ІНСТРУМЕНТІВ УПРАВЛІННЯ БЕЗПЕКОЮ УКРАЇНИ НА РЕГІОНАЛЬНОМУ РІВНІ
- Мисик А. Б., Карасьов Д.Л., Манзюк О.В.** 252
ЗАСТОСУВАННЯ ОРГАНІВ ОХОРОНИ ДЕРЖАВНОГО КОРДОНУ В ОПЕРАЦІЯХ СИЛ ОБОРОНИ
- Мисик А. Б., Ігнатюк Б.В.** 264
СТРАТЕГІЧНЕ УПРАВЛІННЯ РОЗВИТКОМ ПРИКОРДОННОГО БЕЗПЕКОВОГО СЕРЕДОВИЩА
- Мисик А. Б., Федорчук А.В., Мушинський С.В.** 277
МЕТОДИКА ОЦІНЮВАННЯ СТАНУ БЕЗПЕКИ ДЕРЖАВНОГО КОРДОНУ УКРАЇНИ
- Михайленко О., Грінченко В.** 290
МЕТОДИКА РОБОТИ ШТАБУ ПРИКОРДОННОГО ЗАГОНУ ПІД ЧАС ПІДГОТОВКИ ТА ПРОВЕДЕННЯ СПЕЦІАЛЬНИХ ЗАХОДІВ ЩОДО ПОШУКУ ПРАВОПОРУШНИКІВ
- Олещенко О.А., Савчук А.І.** 305
ПЕРСПЕКТИВИ ВДОСКОНАЛЕННЯ РОБОТИ ОРГАНІВ УПРАВЛІННЯ ДПСУ В СИСТЕМІ СИЛ ОБОРОНИ УКРАЇНИ
- Половніков В.В., Чижов О.І.** 314
МЕТОДИКА ОЦІНКИ ЕФЕКТИВНОСТІ РЕАЛІЗАЦІЇ ІНФОРМАЦІЙНОЇ ПОЛІТИКИ ДЕРЖАВНОЮ ПРИКОРДОННОЮ СЛУЖБОЮ УКРАЇНИ
- Попов М.П., Клименко А.С., Дуліна О.В.** 327
ІНТЕГРАЦІЯ ГЕНДЕРНОЇ РІВНОСТІ В СИСТЕМУ КАДРОВОГО МЕНЕДЖМЕНТУ УПРАВЛІННЯ ІНФРАСТРУКТУРОЮ БЕЗПЕКИ
- Приходченко Л.Л., Лесик О.В.** 343
ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ СТІЙКОСТІ ТА БЕЗПЕКИ ТЕРИТОРІАЛЬНИХ ГРОМАД КРІЗЬ ПРИЗМУ БАГАТОРІВНЕВОСТІ. СУСПІЛЬНА СТІЙКІСТЬ ДО ІНФОРМАЦІЙНИХ ВПЛИВІВ
- Приходченко Л.Л., Панченко Г.О.** 356
ОСНОВНІ ТРЕНДИ РОЗВИТКУ ЛІДЕРСТВА У СФЕРІ НАЦІОНАЛЬНОЇ БЕЗПЕКИ УКРАЇНИ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ

- Радзівілов Г.Д., Носков О.О.** 370
МЕТОДИ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ БЕЗПЕКИ ІНФОРМАЦІЇ В СУЧАСНИХ ІНФОРМАЦІЙНИХ СИСТЕМАХ
- Рижиков В.С., Кубявка М.Б.** 380
КОНТРАКТНА ВІЙСЬКОВА СЛУЖБА В УКРАЇНІ: РЕТРОСПЕКТИВА, ГЕНЕЗИС, СУЧАСНА СИСТЕМА ПРОФЕСІЙНОГО ВІДБОРУ В ЗБРОЙНИХ СИЛАХ УКРАЇНИ
- Ротань К.О., Владимиров М.В., Толкачов С.М., Пустовий Ю.Ю.** 388
ЛЕГАЛІЗАЦІЯ ВОГНЕПАЛЬНОЇ ЗБРОЇ У ВОЄННИЙ СТАН ЯК ЕЛЕМЕНТ НАЦІОНАЛЬНОЇ БЕЗПЕКИ ТА ЄВРОІНТЕГРАЦІЇ УКРАЇНИ
- Синишин М.М.** 398
СИСТЕМНО-ДІЯЛЬНІСНИЙ ПІДХІД У ЗАБЕЗПЕЧЕННІ ОХОРОНИ ТА ЗАХИСТУ ДЕРЖАВНОГО КОРДОНУ УКРАЇНИ
- Ситник Г.П., Орел М.Г., Хома А.С.** 406
ДІАЛЕКТИЧНИЙ ПІДХІД ДО РОЗКРИТТЯ ЗМІСТУ ЯВИЩ, ЯКІ ПОЗНАЧАЮТЬ КОНЦЕПТАМИ “БЕЗПЕКА” ТА “НЕБЕЗПЕКА”
- Ситник Г.П., Орел М.Г., Заворітня Г.П.** 421
ВЗАЄМОЗУМОВЛЕНІСТЬ БЕЗПЕКИ ТА НЕБЕЗПЕКИ ЯК СОЦІАЛЬНИХ ФЕНОМЕНІВ У КОНТЕКСТІ ВЗАЄМОДІЇ ФІЗИЧНИХ, БІОЛОГІЧНИХ І СОЦІАЛЬНИХ СИСТЕМ
- Скаржинець А.В.** 439
ВИКОРИСТАННЯ СОЦІОЛОГІЧНИХ ОПИТУВАНЬ В СОЦІАЛЬНИХ МЕРЕЖАХ В ІНТЕРЕСАХ АНАЛІЗУ ЦІЛЬОВОЇ АУДИТОРІЇ
- Сліпенюк В.В., Ровинська К.І., Куспляк Г.І.** 450
ПОЛІТИКО-ПРАВОВІ МЕХАНІЗМИ СТАЛОГО РОЗВИТКУ ЯК ІНСТРУМЕНТ РЕАГУВАННЯ НА ГЛОБАЛЬНІ ВИКЛИКИ НАЦІОНАЛЬНОЇ БЕЗПЕКИ
- Сухань П.С.** 464
ПРАВОВИЙ АСПЕКТ СИСТЕМИ ПРОТИДИВЕРСІЙНГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЗБРОЙНИХ СИЛ УКРАЇНИ
- Ткаченко А.Л., Дегтяр О.А., Мальцева І.Р.** 477
МЕТОДИ ОБРОБКИ ІНФОРМАЦІЇ

Томнеко Д.Ю., Зуров Ф.Ф., Пабат Олег В., Грищенко Д.О. <i>АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ДЕРЖАВНОЇ БЕЗПЕКИ</i>	486
Черненко П.М., Тайбасаров О.В., Карасьов Д.Л. <i>ФОРМУВАННЯ КРИМІНОЛОГІЧНОГО ПРОФІЛЮ ЗЛОЧИНЦІВ ПІД ЧАС СТАБІЛІЗАЦІЙНИХ ЗАХОДІВ НА ЗВІЛЬНЕНИХ ТЕРИТОРІЯХ</i>	500
Чесановський І.І., Собченко В.А., Смолінський Ю.І. <i>УЗАГАЛЬНЕННЯ МЕТОДІВ СТРУКТУРНОЇ ТА ФУНКЦІЙНОЇ ОПТИМІЗАЦІЇ СКЛАДНИХ ТЕХНІЧНИХ СИСТЕМ</i>	513
Шевчук В.В. <i>АНАЛІЗ НАЯВНОГО НАУКОВО-МЕТОДИЧНОГО АПАРАТУ ЗАСТОСУВАННЯ ПІДРОЗДІЛІВ ДЕРЖАВНОЇ ПРИКОРДОННОЇ СЛУЖБИ УКРАЇНИ</i>	524
РОЗДІЛ «Право»	
Бєляєв О.С., Гаєвський В.С. <i>ЕВОЛЮЦІЯ СИСТЕМИ УПРАВЛІННЯ ОБОРОНОЮ ДЕРЖАВИ: ПРАВОВІ АСПЕКТИ ТА АДМІНІСТРАТИВНІ ПРАКТИКИ</i>	539
Богдан І.В. <i>ПОРІВНЯЛЬНИЙ АНАЛІЗ ТА РЕКОМЕНДАЦІЇ ЩОДО РОЗВИТКУ ОБОРОННИХ СТРАТЕГІЙ УКРАЇНИ, ЄС ТА США</i>	545
Веденяпіна М.М., Гусєва К.А., Підвисоцька М.С. <i>ІНДУСТРІАЛЬНІ ПАРКИ В КРАЇНАХ АЗІЇ, ЯКІ РОЗВИВАЮТЬСЯ (ІНДІЯ, ІНДОНЕЗІЯ, В'ЄТНАМ)</i>	555
Гаран О.В., Стукаленко В.А. <i>ОКРЕМІ ПИТАННЯ НАЦІОНАЛЬНОГО ВИМІРУ РЕАЛІЗАЦІЇ ЕКОНОМІЧНИХ САНКЦІЙ ЧЕРЕЗ ПРИЗМУ СУДОВОЇ ПРАКТИКИ</i>	566
Гуменюк В.В. <i>ВІД ПЕРШИХ КРОКІВ ДО РОЗБУДОВИ ДЕРЖАВИ: ТРЕТІЙ ТА ЧЕТВЕРТИЙ УКРАЇНСЬКІ ДАЛЕКОСХІДНІ З'ЇЗДИ У КОНТЕКСТІ СТАНОВЛЕННЯ УКРАЇНСЬКОЇ ДАЛЕКОСХІДНОЇ РЕСПУБЛІКИ</i>	579
Єфімова І.В., Сухацька І.Ю. <i>ВИКОРИСТАННЯ ДРОНІВ ТА СУЧАСНИХ ТЕХНОЛОГІЙ У СИСТЕМАХ МОНІТОРИНГУ ТА РЕАГУВАННЯ НА НАДЗВИЧАЙНІ СИТУАЦІЇ ЯК ІНСТРУМЕНТ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ БЕЗПЕКИ ЖИТТЄДІЯЛЬНОСТІ ТА ЦИВІЛЬНОГО ЗАХИСТУ</i>	590

Кірін Р. С., Коротаєв В.М., Подольхова О.О. <i>ПРОБЛЕМИ МЕТОДОЛОГІЧНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ СУДОВОЇ ІР-ЕКСПЕРТИЗИ</i>	602
Кострич М.П. <i>ОКРЕМІ АСПЕКТИ ВИЗНАННЯ НЕДІЙСНОСТІ ПРАВОЧИНІВ В КОНТЕКСТІ ПЕРЕВИЩЕННЯ ПОВНОВАЖЕНЬ ПРЕДСТАВНИКА</i>	620
Любавіна В.П., Малов Б.Є. <i>ЗАХОДИ ЗАПОБІГАННЯ ЗЛОЧИННОСТІ ПІД ЧАС ВОЄННОЇ АГРЕСІЇ У СФЕРІ ПІДПРИЄМНИЦЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ: ЗАРУБІЖНИЙ ДОСВІД</i>	633
Макарчук В.В. <i>РОЛЬ ДЕРЖАВНОЇ МІГРАЦІЙНОЇ СЛУЖБИ УКРАЇНИ У ЗАБЕЗПЕЧЕННІ НАЦІОНАЛЬНОЇ БЕЗПЕКИ ТА РЕГУЛЮВАННІ МІГРАЦІЙНИХ ПРОЦЕСІВ</i>	642
Маньгора В.В., Галянт С.С., Герасимчук В.В. <i>СУД З ПРИМИРЕННЯ ТА АРБІТРАЖУ ОРГАНІЗАЦІЇ З БЕЗПЕКИ І СПІВРОБІТНИЦТВА В ЄВРОПІ: ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ</i>	650
Муравйова І.А., Гончарук В.Л., Неофіта Д.Б. <i>АДМІНІСТРАТИВНІ ПРАВОПОРУШЕННЯ: ПРАВОВІ АСПЕКТИ ТА НАСЛІДКИ АДМІНІСТРАТИВНОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ</i>	664
Нємцев А.І., Канцір В.С. <i>ФЕНОМЕН СПРАВЕДЛИВОГО СУДОЧИНСТВА: ФІЛОСОФСЬКО – ПРАВНИЧІ НАРАТИВИ</i>	676
Одуха М.В., Замрига А.В. <i>СИСТЕМА ПУБЛІЧНИХ ЗАКУПІВЕЛЬ В УКРАЇНІ: ГАРМОНІЗАЦІЇ ТА ВДОСКОНАЛЕННЯ НОРМ ВІДПОВІДНО ДО СТАНДАРТИВ ЄВРОПЕЙСЬКОГО СОЮЗУ</i>	689
Окопник О.М., Прилипко В.М., Павліченко І.М. <i>МЕХАНІЗМИ МІЖНАРОДНО-ПРАВОВОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ ЗА ПОРУШЕННЯ ПРАВ ЛЮДИНИ ПІД ЧАС ВОЄННИХ ДІЙ</i>	700
Осипенко К.О. <i>МІСЦЕ ОЦІНОЧНО-БУДІВЕЛЬНОЇ ЕКСПЕРТИЗИ ОБ'ЄКТІВ НЕЗАВЕРШЕНОГО БУДІВНИЦТВА У КЛАСИФІКАЦІЇ СУДОВИХ ЕКСПЕРТИЗ</i>	717

- Павлова Т.О.** 727
ПОРУШЕННЯ ТА ОБХІД ЕКОНОМІЧНИХ САНКЦІЙ: ПРОБЛЕМИ КРИМІНАЛЬНО-ПРАВОВОЇ КВАЛІФІКАЦІЇ
- Павлова Н.В.** 739
ПРОБЛЕМНІ АСПЕКТИ ВИКОРИСТАННЯ СПЕЦІАЛЬНИХ ЗНАНЬ ПІД ЧАС РОЗСЛІДУВАННЯ КРИМІНАЛЬНИХ ПРАВОПОРУШЕНЬ, ВЧИНЕНИХ ШЛЯХОМ ШАХРАЙСТВА
- Пісоцька К.О.** 748
ПРИВЕДЕННЯ НОРМ НАЦІОНАЛЬНОГО ЗАКОНОДАВСТВА У ВІДПОВІДНІСТЬ ДО ПОЛОЖЕНЬ СТАМБУЛЬСЬКОЇ КОНВЕНЦІЇ: ЗМІНИ ДО ЗАКОНОДАВСТВА, ПЕРШІ СУДОВІ РІШЕННЯ ТА ПРОБЛЕМНІ АСПЕКТИ
- Сівков С.В.** 758
ДЕРЖАВНА ВЕТЕРАНСЬКА ПОЛІТИКА В УМОВАХ СУЧАСНИХ ВИКЛИКІВ: БЕЗПЕКОВИЙ ТА СОЦІАЛЬНИЙ АСПЕКТИ
- Тюканкін О.О.** 769
ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ АНТИКОРУПЦІЙНОЇ ПОЛІТИКИ В КРАЇНАХ ЄВРОПИ (НА ПРИКЛАДІ НІМЕЧЧИНИ, ФРАНЦІЇ, ІСПАНІЇ, ІТАЛІЇ ТА НІДЕРЛАНДІВ)
- Філіпчук О.Г.** 779
ПОРІВНЯЛЬНИЙ АНАЛІЗ ЗАПОБІГАННЯ ЗЛОЧИННОСТІ В УКРАЇНІ ТА КРАЇНАХ ЄС

РОЗДІЛ «Економіка»

- Ємельянов О.Ю., Гаврась Д.Р.** 791
МЕТОДИЧНІ ЗАСАДИ ВИБОРУ ІНСТРУМЕНТІВ ТА МЕХАНІЗМІВ ПОДОЛАННЯ ПЕРЕШКОД, ЯКІ ПОСТАЮТЬ НА ШЛЯХУ ДО ІННОВАЦІЙНОГО РОЗВИТКУ ПІДПРИЄМСТВ
- Карпенко Ю.В., Животенко В.О., Чупринюк Б.В., Богдан Я.С.** 802
РОЛЬ ЛІДЕРА У ФОРМУВАННІ КОРПОРАТИВНОЇ КУЛЬТУРИ ОРГАНІЗАЦІЇ В УМОВАХ ВІЙНИ
- Коба В.Г., Семенчук Т.Б., Заячук Р.В.** 813
ВІДНОВЛЕННЯ ТРАНСПОРТНОЇ ІНФРАСТРУКТУРИ УКРАЇНИ: ВИКЛИКИ ТА МОЖЛИВОСТІ У ПІСЛЯВОЄННИЙ ПЕРІОД

- Ловкайтес В.С.** 825
ЦИФРОВА ТРАНСФОРМАЦІЯ ЯК ЧИННИК ЗМІН У СТРАТЕГІЧНОМУ МЕНЕДЖМЕНТІ ПІДПРИЄМСТВА
- Мальська М.П., Худо В.В., Зінько Ю.В., Бригілевич Г.М., Біланюк О.П.** 838
СУЧАСНИЙ СТАН ТА ВИКЛИКИ РОЗВИТКУ ТУРИСТИЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ В УКРАЇНІ
- Сімків Л.Є., Андрусів У.Я.** 853
ЦИФРОВА ТРАНСФОРМАЦІЯ ЯК КАТАЛІЗАТОР РОЗВИТКУ КРЕАТИВНИХ ІНДУСТРІЙ У РЕГІОНАХ УКРАЇНИ
- Солтисік О.О., Торєєв С.О.** 864
СПРИЯТЛИВИЙ ІНТЕГРОВАНИЙ ІНВЕСТИЦІЙНИЙ КЛІМАТ ЯК ШЛЯХ ДО СТАЛОГО ЕКОНОМІЧНОГО РОЗВИТКУ
- РОЗДІЛ «Публічне управління та адміністрування»**
- Атаманчук Ю.М.** 874
ЗАСТОСУВАННЯ НАЦІОНАЛЬНОЇ РАМКИ КВАЛІФІКАЦІЙ ДЛЯ РОЗРОБКИ ПОСАДОВИХ ІНСТРУКЦІЙ ТА ВИМОГ ДО ПОСАД В ОРГАНАХ МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ
- Баряхтар М.П.** 883
ПЕРЕОСМИСЛЕННЯ ПРОЦЕСУ ФОРМУВАННЯ ПОДАТКОВОЇ КУЛЬТУРИ В УМОВАХ СЬОГОДЕННЯ: ВИКЛИКИ ДЛЯ СИСТЕМИ ПУБЛІЧНОГО УПРАВЛІННЯ
- Бульба В.Г., Головка О.С., Чередниченко О.Ю.** 893
СУДОВИЙ КОНТРОЛЬ ЗА ПУБЛІЧНО-УПРАВЛІНСЬКОЮ ДІЯЛЬНІСТЮ ІЗ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ СОЦІАЛЬНОГО ЗАХИСТУ УКРАЇНСЬКИХ ВІЙСЬКОВОСЛУЖБОВЦІВ І ВЕТЕРАНІВ ВІЙНИ
- Вербицька Г.Л., Бабій В.В.** 909
КОРПОРАТИВНА КУЛЬТУРА ПУБЛІЧНОГО УПРАВЛІННЯ ЯК ІНСТРУМЕНТ ВПЛИВУ НА ІННОВАЦІЙНИЙ РОЗВИТОК ДЕРЖАВИ
- Вербицький І.В., Смірнов О.А.** 921
ТРАНСФОРМАЦІЯ ДЕГРАДУЮЧИХ ПРОМИСЛОВИХ БУДІВЕЛЬ І ТЕРИТОРІЙ: ПРОБЛЕМИ ТА НАПРЯМИ ЇХ ВИРІШЕННЯ

- Гончаренко В.С.** 933
КОНЦЕПТУАЛЬНЕ РОЗУМІННЯ ВЗАЄМОДІЇ ДЕРЖАВИ І ГРОМАДСЬКОСТІ ЯК СУБ'ЄКТІВ УЧАСТІ В ПОВОЄННОМУ ВІДНОВЛЕННІ УКРАЇНИ
- Жаровська О.** 943
ФОРМИ ТА МЕТОДИ УПРАВЛІНСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ У СФЕРІ ОСВІТИ
- Іваній О.М.** 954
СУЧАСНІ ІННОВАЦІЙНІ ПІДХОДИ В УПРАВЛІННІ РЕГІОНАЛЬНИМ РОЗВИТКОМ
- Карковська В.Я., Головчак М.І.** 967
ПУБЛІЧНИЙ АУДИТ ЯК ІНСТРУМЕНТ УПРАВЛІННЯ ЗМІНАМИ ДЛЯ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ В УМОВАХ ГЛОБАЛЬНОЇ НЕСТАБІЛЬНОСТІ
- Колеснікова К.С., Коренман Є.М., Євдокімова О.М.** 980
Е-УРЯДУВАННЯ В УКРАЇНІ: АНАЛІЗ ВПРОВАДЖЕННЯ ЕЛЕКТРОННИХ ДЕРЖАВНИХ ПОСЛУГ ТА ОРГАНІЗАЦІЯ НОРМУВАННЯ ПРАЦІ У КОНТЕКСТІ РЕФОРМИ ПУБЛІЧНОГО УПРАВЛІННЯ
- Крутій О.М.** 992
РОЗВИТОК КОМПЕТЕНЦІЙ ПРОЄКТНОГО УПРАВЛІННЯ У ПУБЛІЧНИХ СЛУЖБОВЦІВ ЯК ЧИННИК УСПІШНОСТІ ПУБЛІЧНИХ ПРОЄКТІВ
- Лахижа М.І., Качан Я.В.** 1003
СПОНУКАЮЧИЙ ВПЛИВ ЄВРОПЕЙСЬКОГО СОЮЗУ НА ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЕТИКИ ПУБЛІЧНОЇ АДМІНІСТРАЦІЇ В УКРАЇНІ
- Мельниченко О.А., Єрмоменко Г.В., Макарова В.І., Старусева В.В.** 1016
ДЕРЖАВНА ЕКОЛОГІЧНА ПОЛІТИКА: ЕЛЕМЕНТИ ТА ВЗАЄМОВ'ЯЗОК З ІНШИМИ ПОЛІТИКАМИ ДЕРЖАВИ
- Павелко І.І., Норчук Ю.В., Моторний В.О.** 1028
РОЛЬ ОСОБИСТІСНИХ ЯКОСТЕЙ МАЙБУТНІХ ОФІЦЕРІВ У ФОРМУВАННІ КОМПЕТЕНТНОСТІ ПРИЙНЯТТЯ УПРАВЛІНСЬКИХ РІШЕНЬ
- Петрос І.К.** 1046
ІНФОРМАЦІЙНА БЕЗПЕКА В ОРГАНАХ ПУБЛІЧНОЇ ВЛАДИ ЯК НАУКОВА ПРОБЛЕМА ТА ОБ'ЄКТ ПУБЛІЧНОГО УПРАВЛІННЯ

Припуга Н.В., Рудик М.М. 1060
*СТАН РЕФОРМУВАННЯ СИСТЕМИ ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я В
СУЧАСНИХ УМОВАХ В УКРАЇНІ*

Серьогіна Н.О., Куліда І.М. 1073
*НАПРЯМИ ПОДОЛАННЯ БОЙОВОГО СТРЕСУ У ВІЙСЬКОВОСЛУЖ-
БОВЦІВ*

РОЗДІЛ «Політологія»

Балановський Я.М., Бержанір А.Л. 1084
*АНАЛІЗ БЕЗПЕКОВИХ АСПЕКТІВ ФУНКЦІОНУВАННЯ ЛІБЕРАЛЬНОЇ
ДЕМОКРАТІЇ ЯК ФОРМИ ДЕРЖАВНОГО УПРАВЛІННЯ*

Бондар Є.Н. 1095
*ПОЛІТИЧНА ПРОПАГАНДА: СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ У ВИВЧЕННІ
ФЕНОМЕНУ*

Булгаков Д.О. 1104
*РОЛЬ ДЕРЖАВНОЇ ІНФОРМАЦІЙНОЇ ПОЛІТИКИ В УПРАВЛІННІ
КОМУНІКАЦІЙНИМИ ПРОЦЕСАМИ ТА ВПЛИВ НА ГРОМАДСЬКУ
ДУМКУ*

Дерев'янка С.М., Москалюк М.Ф. 1114
*ГЕОПОЛІТИЧНІ НАСЛІДКИ ФОРМУВАННЯ БАЛТО-ЧОРНОМОРСЬКОГО
ОБОРОННОГО СОЮЗУ ДЛЯ РЕГІОНАЛЬНОЇ СТАБІЛЬНОСТІ*

Коваль О.М., Фастовець Н., Букорос Т.О., Кипич І.В. 1123
*ПОЛІТИКО-ПРАВОВИЙ ВИМІР ЗАХИСТУ ПРАВ ЛЮДИНИ В УМОВАХ
ВІЙНИ*

Кузнецов Д.В. 1131
*ВИКЛИКИ ТА ЗАГРОЗИ ЕНЕРГЕТИЧНОЇ БЕЗПЕКИ УКРАЇНИ ПІД
ЧАС РОСІЙСЬКО-УКРАЇНСЬКОЇ ВІЙНИ*

Ломака І., Мікадзе С. 1141
*ПОЛІТИЧНА СТАБІЛЬНІСТЬ ЯК ОСОБЛИВИЙ КОМПОНЕНТ
ЕКОНОМІЧНОГО ЗРОСТАННЯ*

Новосколькова Л.О., Бринчак С.П. 1155
*ВИКОРИСТАННЯ М'ЯКОЇ СИЛИ У ФОРМУВАННІ МІЖНАРОДНОГО
ІМІДЖУ УКРАЇНИ*

- Примуш М.В., Носачов Є.О.** 1169
СУЧАСНІ МІГРАЦІЙНІ ВИКЛИКИ: НАСЛІДКИ ДЛЯ УКРАЇНИ ТА КРАЇН ЄВРОПЕЙСЬКОГО СОЮЗУ
- Радіонова Л.О., Михайлова І.О.** 1179
МІСТО VS ДЕРЖАВА
- Резнікова О.О.** 1190
ПОШИРЕННЯ АВТОРИТАРИЗМУ ЯК ГЛОБАЛЬНИЙ ТРЕНД: ПРИЧИНИ ТА НАСЛІДКИ
- Цирфа Ю.А.** 1204
ЗОВНІШНЬОПОЛІТИЧНА ІДЕНТИЧНІСТЬ УКРАЇНИ В КОНТЕКСТІ ІМПЛЕМЕНТАЦІЇ ФОРМУЛИ МИРУ
- Черник П.П., Черник Ю.В.** 1217
СТРАТЕГІЧНІ ПЕРЕДУМОВИ РОЗПАДУ РОСІЙСЬКОЇ ФЕДЕРАЦІЇ В НАЙБЛИЖЧІЙ ІСТОРИЧНІЙ ПЕРСПЕКТИВІ

8C%D0%B1%D0%B0_%D0%9C%D0%BE%D0%BD%D0%BE%D0%B3%D1%80%D0%B0%D1%84%D1%96%D1%8F.pdf [in Ukrainian].

8. Mota, A. F. (2019). *Teoriia i praktyka protodiialnosti nelegalnoi migratsii orhanamy Derzhavnoi prykordonnoi sluzhby Ukrainy: administratyvno-pravovyi aspekt* [Theory and practice of counteracting illegal migration by the State Border Guard Service of Ukraine: administrative and legal aspects] (Doctoral dissertation). National Academy of the State Border Guard Service of Ukraine, Lviv Polytechnic National University, Khmelnytskyi, Ukraine. Retrieved from <https://lpnu.ua/sites/default/files/2020/dissertation/1684/dysertacyianazdobuttyanaukovogostupenyadoktorayurydychnyhnaukmotyaf.pdf> [in Ukrainian].

9. Reznikova, O. O. (2022). *Natsionalna stiikist v umovakh minlyvoho bezpekovoho seredovyshcha* [National resilience in the conditions of a changing security environment] (Monograph). Kyiv, Ukraine: NISD. Retrieved from https://niss.gov.ua/sites/default/files/2022-03/reznikova-ukraineresilience2022_02.pdf [in Ukrainian].

10. Nikitin, A., Vdovychenko, O., & Beschastnyy, V. (2022). The role of law enforcement agencies in ensuring national and economic security of Ukraine. *Baltic Journal of Economic Studies*, 8, 110-116. <https://doi.org/10.30525/2256-0742/2022-8-4-110-116> Retrieved from https://www.researchgate.net/publication/366610143_THE_ROLE_OF_LAW_ENFORCEMENT_AGENCIES_IN_ENSUREING_NATIONAL_AND_ECONOMIC_SECURITY_OF_UKRAINE [in English]

УДК 351.86::321.7

[https://doi.org/10.52058/3041-1793-2025-3\(8\)-121-132](https://doi.org/10.52058/3041-1793-2025-3(8)-121-132)

Золотов Андрій Валерійович тимчасово виконуючий обов'язки начальника Науково-методичного центру кадрової політики Міністерства оборони України, <https://orcid.org/0009-0005-6649-3877>

Шикла Ростислав Ростиславович викладач кафедри тактико-спеціальних дисциплін факультету радіаційного, хімічного, біологічного захисту та екологічної безпеки Військового інституту танкових військ Національного технічного університету «Харківський політехнічний інститут», кандидат педагогічних наук, доцент, <https://orcid.org/0000-0003-0609-0660>

Леженко Сергій Олександрович Повітряні Сили Збройних Сил України, <https://orcid.org/0009-0006-1929-1786>

СПІВПРАЦЯ ВІЙСЬКОВИХ І ЦИВІЛЬНИХ ОРГАНІЗАЦІЙ: КЛЮЧОВІ КОМПЕТЕНТНОСТІ ДЛЯ ЕФЕКТИВНОЇ ВЗАЄМОДІЇ

Анотація. У статті проведено комплексний аналіз ключових компетентностей, необхідних для ефективною співпраці між військовими та цивільними організаціями. Визначено сутність та роль військово-цивільного співробітництва в контексті забезпечення психологічної підтримки військово-службовців та цивільного населення в умовах війни. Розглянуто основні нормативно-правові документи, що регулюють військово-цивільну взаємодію, зокрема Доктрину “Цивільно-військове співробітництво”. Проаналізовано

механізми, за допомогою яких співпраця військових та цивільних організацій сприяє зміцненню психологічної стійкості, включаючи інформаційний обмін, соціальну підтримку, залучення психологів, навчання та підготовку фахівців. Узагальнено досвід діяльності цивільно-військових структур, зокрема СІМІС, та їхній внесок у координацію гуманітарної допомоги, організацію кризової комунікації, реабілітацію ветеранів та психологічну адаптацію військовослужбовців. Розглянуто основні виклики, що впливають на ефективність співпраці військових та цивільних організацій у сфері психологічної підтримки, зокрема недостатню координацію між державними та громадськими структурами, брак фахівців із військової психології, стигматизацію звернення за психологічною допомогою, нестабільне фінансування програм реабілітації та психологічний вплив війни на цивільне населення. Доведено, що успішна взаємодія між військовими та цивільними організаціями сприяє не лише покращенню боєздатності військових, а й зміцненню морального духу цивільного населення, підвищенню рівня соціальної адаптації ветеранів та формуванню довготривалої стратегії психологічної стійкості. Запропоновано впровадження національної стратегії психологічної підтримки військових, розширення освітніх програм для цивільних психологів, посилення нормативно-правового регулювання та активізацію інформаційних кампаній для подолання стигматизації психологічної допомоги. Отже, результати дослідження підтверджують необхідність системного підходу до формування компетентностей співпраці військових та цивільних організацій та розвитку психологічної стійкості в умовах війни та післявоєнного відновлення.

Ключові слова: військово-цивільна співпраця, психологічна стійкість, СІМІС, психологічна стійкість, військові, цивільні організації, кризова комунікація, реабілітація, компетентності, адаптація.

Zolotov Andrii Acting Head of the Scientific and Methodological Center for Personnel Policy of the Ministry of Defense of Ukraine, <https://orcid.org/0009-0005-6649-3877>

Shykula Rostyslav department teacher of tactical and special disciplines of the faculty of radiation, chemical, biological protection and environmental safety of the Military Institute of Tank Forces of the National Technical University "Kharkiv Polytechnic Institute", Candidate of Pedagogical Sciences, Associate Professor, <https://orcid.org/0000-0003-0609-0660>

Lezhenko Sergyi Airmen of the Armed Forces of Ukraine, <https://orcid.org/0009-0006-1929-1786>

MILITARY-CIVIL COOPERATION: KEY COMPETENCIES FOR EFFECTIVE INTERACTION

Abstract. The article provides a comprehensive analysis of the key competencies required for effective cooperation between military and civilian organizations. The essence and role of military-civilian cooperation in the context of providing psychological support to military personnel and civilians in war conditions is determined. The main regulatory and legal documents governing civil-military interaction, including the "Civil-Military Cooperation" Doctrine, are examined. The mechanisms through which military and civilian collaboration contribute to strengthening psychological resilience are analyzed, including information exchange, social support, engagement of psychologists, training, and professional development. The experience of civil-military structures, particularly CIMIC, is summarized, highlighting their contributions to coordinating humanitarian aid, organizing crisis communication, rehabilitating veterans, and ensuring the psychological adaptation of service members. Key challenges affecting the effectiveness of military-civilian cooperation in the field of psychological support are considered, including insufficient coordination between governmental and non-governmental structures, a shortage of military psychology specialists, stigma associated with seeking psychological assistance, unstable funding of rehabilitation programs, and the psychological impact of war on civilians. It is demonstrated that successful interaction between military and civilian organizations contributes not only to improving the combat readiness of service members but also to strengthening the morale of the civilian population, enhancing the social adaptation of veterans, and forming a long-term psychological resilience strategy. The study proposes the implementation of a national strategy for psychological support of the military, expansion of educational programs for civilian psychologists, reinforcement of regulatory and legal frameworks, and activation of information campaigns to reduce the stigma associated with psychological assistance. Thus, the study's findings confirm the necessity of a systematic approach to developing competencies for military-civilian cooperation and fostering psychological resilience in wartime and post-war recovery contexts.

Keywords: civil-military cooperation, psychological resilience, CIMIC, psychological support, military personnel, civilian organizations, crisis communication, rehabilitation, competencies, adaptation.

Постановка проблеми. Сучасні виклики, пов'язані з війною в Україні, висувають високі вимоги до психологічної стійкості як військовослужбовців, так і цивільного населення. Попри зростаючу роль волонтерських ініціатив та державних програм психологічної допомоги, існує низка проблем у налагодженні продуктивної співпраці між військовими та цивільним сектором, зокрема, недостатнє розуміння специфіки військової психології з боку цивільних фахівців, відсутність єдиних стандартів психологічної підтримки,

обмежені ресурси для системної роботи та недооцінка значення розвитку ключових компетентностей для ефективної комунікації між сторонами.

Таким чином, актуальність дослідження обумовлена необхідністю визначення основних компетентностей, які сприятимуть ефективній взаємодії між військовими та цивільними організаціями, забезпечуючи стійкість, адаптивність і якісну психологічну допомогу в умовах воєнного стану та постконфліктного відновлення.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Аналіз останніх досліджень та публікацій свідчить про важливість співпраці цивільних та військових організацій в умовах війни для психологічної стійкості. Доктрина “Цивільно-військове співробітництво” (2020) [2] розглядає принципи взаємодії між військовими та цивільним населенням, підкреслюючи необхідність психологічної підтримки у кризових умовах. Кокун О. М., Клочков В. В., Мороз В. М. (2022) [3] у методичному посібнику акцентують увагу на психологічній стійкості військових під час бойових дій, визначаючи стратегії її формування. Подібну тему розглядають Кравченко Л. О., Нікітюк Т. А., Лукічов В. Л., Арнаутова В. В. (2021) [4], зосереджуючись на взаємодії Збройних Сил України з громадянським суспільством у питаннях підтримки морального стану військовослужбовців. Головне управління морально-психологічного забезпечення Збройних Сил України (2023) [5, 6] розробило методичні рекомендації для цивільних психологів та військових щодо організації психологічної підготовки. В. Власенко (2021) [9] висвітлює роль СІМІС як мосту між військовими та цивільними у питаннях психологічної адаптації.

Метою статті є аналіз та визначення ключових компетентностей, необхідних для ефективної співпраці між військовими та цивільними організаціями у процесі розвитку психологічної стійкості.

Виклад основного матеріалу дослідження. Згідно із положеннями Доктрини “Цивільно-військове співробітництво” від 1 липня 2020 року, військово-цивільне співробітництво визначається, як системна, планомірна діяльність Збройних Сил України та інших складових сил оборони, яка включає командирів та органи військового управління, для взаємодії з цивільними об’єктами з метою створення сприятливих умов для виконання визначених їм завдань з використанням військових та невійськових сил та засобів [2].

У контексті розвитку психологічної стійкості, військово-цивільне співробітництво є організованою ефективною взаємодією між військовими структурами та цивільними організаціями, спрямованою на створення сприятливих умов для виконання військових завдань та забезпечення підтримки цивільного середовища в кризових ситуаціях. В умовах війни в Україні така співпраця відіграє ключову роль у підтримці як військових, так і

цивільного населення, сприяючи збереженню психологічної стійкості та адаптації до складних умов.

Доктрина також визначає мету військово-цивільної співпраці, яка полягає у забезпеченні ефективної взаємодії між військовими та цивільними організаціями для створення безпечного середовища, зменшення психологічного навантаження на військовослужбовців і цивільних, а також формування системи стійкості перед стресовими викликами війни [2]. Отже, розвиток психологічної підтримки через військово-цивільну співпрацю сприяє збереженню боєздатності військових, підвищенню морального духу населення та створенню умов для післявоєнної реабілітації.

Таким чином, ефективна взаємодія військових та цивільних організацій сприяє формуванню ключових компетентностей для розвитку психологічної стійкості, що допомагають обом сторонам ефективно адаптуватися до складних умов війни та післявоєнного періоду за наступними напрямками:

- *організація взаємодії та обміну інформацією*: розвиток комунікативних навичок серед військових і цивільних фахівців забезпечує ефективне розв'язання кризових ситуацій та швидку реакцію на психологічні виклики;
- *підтримка військових*: важливим є навчання військових технікам саморегуляції, управління стресом і реабілітації після бойових дій;
- *залучення психологів і соціальних служб*: спільна робота громадських організацій, соціальних працівників та військових спеціалістів сприяє розбудові комплексної системи підтримки, яка допомагає адаптуватися до змін і протистояти стресу;
- *навчання та підготовка*: регулярні тренінги з кризової комунікації, тактичної медицини, роботи з травматичним досвідом дозволяють підвищити рівень психологічної готовності військових і цивільних до викликів війни.

Варто зазначити, що Л. Кравченко, Т. Нікітюк, В. Лукічов та В. Арнаутова у довіднику “Взаємодія Збройних Сил України з громадянським суспільством” розглядають взаємодію між Збройними Силами України громадськими організаціями, підкреслюючи роль громадських організацій у наданні соціальної допомоги та підтримці військовослужбовців, що включає заходи, спрямовані на зміцнення психологічної стійкості [4]. Таким чином, автори визнають важливість такої взаємодії та її потенційний внесок у підтримку психологічного благополуччя військовослужбовців та підвищенню їх соціального захисту.

З 2014 року в Україні діє СІМІС – структура, яка регулює цивільно-військове співробітництво та забезпечує ефективну взаємодію між військовими, цивільним населенням і місцевими органами влади в умовах конфлікту [9]. СІМІС було створено за стандартами НАТО, коли виникла нагальна потреба в координації дій військових підрозділів та цивільних структур у зонах бойових дій. За словами В. Власенко, головною метою СІМІС

є зменшення дестабілізаційних факторів, координація гуманітарної допомоги та підтримка безпеки цивільного населення.

СІМІС відіграє важливу роль у зміцненні психологічної стійкості військовослужбовців та цивільного населення через такі механізми:

– *створення довіри між військовими та цивільними*: співробітники ЦВС регулярно взаємодіють з місцевими громадами, допомагаючи вирішувати нагальні проблеми, що сприяє налагодженню конструктивного діалогу та зменшенню рівня тривожності серед цивільних;

– *забезпечення психологічної підтримки військовим*: військовослужбовці, які працюють у зоні бойових дій, часто стикаються з високими рівнями стресу. СІМІС забезпечує системну взаємодію з цивільними психологами та громадськими організаціями, які надають психологічну допомогу військовим;

– *реабілітація ветеранів*: СІМІС сприяє інтеграції ветеранів у мирне життя шляхом координації програм психологічної адаптації, соціальної підтримки та профорієнтаційної допомоги;

– *розвиток навичок кризової комунікації*: СІМІС навчає як військових, так і цивільних фахівців ефективним методам комунікації в умовах стресу, що допомагає швидко реагувати на кризові ситуації та запобігати паніці;

– *організація тренінгів та навчальних програм*: співробітники СІМІС проходять навчання за міжнародними стандартами, що включають підготовку в сфері психологічної підтримки, кризового менеджменту та взаємодії з населенням;

– *підтримка морального духу населення*: в умовах військового конфлікту СІМІС допомагає зменшити соціальну напругу, надаючи гуманітарну та інформаційну підтримку. Це сприяє загальному зміцненню психологічної стійкості суспільства.

Отже, СІМІС є важливим компонентом оборонної стратегії України, що сприяє не лише ефективному виконанню військових завдань, а й зміцненню психологічної стійкості у співпраці військових та цивільних організацій. Через координацію гуманітарної допомоги, навчання з кризової комунікації, соціальну підтримку та боротьбу з дезінформацією СІМІС формує довготривалу стратегію психологічної стабільності, необхідну для стійкості суспільства в умовах війни.

Психологічна підтримка та підготовка відіграють вирішальну роль у розвитку психологічної стійкості військовослужбовців, особливо через співпрацю між військовими та цивільними організаціями. Така взаємодія сприяє обміну досвідом, ресурсами та методиками, що підвищує ефективність психологічної допомоги наступним чином:

– *формування стійкості до стресу*: психологічна підготовка допомагає військовослужбовцям розвивати навички управління стресом, що є

критично важливим в умовах бойових дій. Методичний посібник “Забезпечення психологічної стійкості військовослужбовців в умовах бойових дій” підкреслює важливість врахування стресорів професійної діяльності та надання відповідної підтримки [3];

– *підвищення ефективності виконання завдань*: завдяки ефективній взаємодії військових та цивільних організацій психологічно підготовлені військові демонструють вищу ефективність у виконанні службових обов'язків, що позитивно впливає на загальну боєздатність підрозділів. У посібнику “Організація психологічної підготовки у Збройних Силах України” наголошується на необхідності системної психологічної підготовки для досягнення високих результатів [6];

– *підтримка психічного здоров'я*: спільні зусилля військових і цивільних організацій забезпечують доступ до кваліфікованої психологічної допомоги, що є критично важливим для запобігання та подолання посттравматичних стресових розладів серед військовослужбовців;

– *реабілітація та адаптація*: після повернення з зони бойових дій військовослужбовці часто стикаються з труднощами адаптації до мирного життя. Цивільні організації, такі як Veteran Hub, надають послуги з психологічної реабілітації та підтримки військових, що сприяє їхній успішній інтеграції в суспільство [10].

Таким чином, інтеграція зусиль військових та цивільних організацій у сфері психологічної підтримки та підготовки є важливим елементом у зміцненні психологічної стійкості військовослужбовців, забезпечуючи їхнє психічне здоров'я та боєздатність.

Ефективна взаємодія між військовими та цивільними організаціями є ключовою для розвитку психологічної стійкості як військовослужбовців, так і цивільного населення, оскільки вимагає наявності певних компетентностей, які забезпечують якісний обмін інформацією, спільне прийняття рішень та організацію підтримки в кризових ситуаціях.

Таблиця 1

Ключові компетентності для ефективної взаємодії військових та цивільних організацій

Компетентність	Опис
Емпатія та емоційний інтелект	– розуміння емоційного стану співрозмовника: усвідомлення стресових факторів, з якими стикаються військові та цивільні в умовах конфлікту; – навички активного слухання: здатність уважно сприймати та розуміти переживання інших; – психологічна підтримка та турбота: формування довірчих відносин у військово-цивільному співробітництві.
Навички кризової комунікації	– здатність швидко передавати критично важливу інформацію у стресових ситуаціях; – контроль емоцій під час криз: уміння підтримувати спокій та логіку в діях;

	– спрощення комунікації між військовими та цивільними: використання зрозумілих термінів.
Стресостійкість та адаптивність	– здатність ефективно діяти у змінних умовах; – управління власним стресом та допомога іншим: вміння розпізнавати ознаки стресу; – гнучкість мислення: пристосування до нових умов військово-цивільної співпраці.
Навички командної взаємодії	– розподіл ролей і відповідальності у спільних проєктах; – взаємопідтримка у виконанні завдань; – координація роботи між військовими та цивільними структурами.
Розуміння військової психології	– розуміння військової субкультури та особливостей цивільних організацій; – повага до ролей та обов’язків обох сторін.
Прийняття рішень у критичних умовах	– вміння надихати та мотивувати команду; – здатність до аналізу ситуації та швидкого ухвалення рішень; – відповідальність за результати командної роботи.
Координація зусиль	– ефективна організація логістики гуманітарної допомоги; – систематичне планування заходів психологічної підтримки; – співпраця з міжнародними партнерами.

Авторська розробка.

Отже, ефективна взаємодія між військовими та цивільними організаціями є ключовою для розвитку психологічної стійкості, адаптації до стресу та підвищення боєздатності. Формування емпатії, кризової комунікації, стресостійкості, командної взаємодії та лідерських навичок забезпечує якісну співпрацю та підтримку. Системне впровадження даних компетентностей сприяє збереженню психологічного здоров’я, соціальній згуртованості та ефективному функціонуванню військово-цивільного партнерства в умовах війни та відновлення.

Цивільні організації в Україні організують тренінги, семінари та інші заходи, спрямовані на підвищення стійкості до стресу та покращення психоемоційного стану. Співпраця між військовими та цивільними організаціями. Взаємодія між військовими та цивільними організаціями реалізується через низку ініціатив та проєктів, спрямованих на забезпечення психологічної стійкості;

– проєкт “Психосоціальна підтримка в Україні” (PRO_MentalHealth): у рамках проєкту створено чотири центри психосоціальної підтримки, діяльність яких базується на мультидисциплінарних командах, що складаються з психіатра та трьох психологів [8]. Особливістю є можливість надання послуг як стаціонарно, так і мобільно, що забезпечує доступ до підтримки у віддалених населених пунктах;

– *громадська організація “Асоціація ресурсної психології та психотерапії”*: надає психологічні консультації, психотерапію та реабілітацію військовим та членам їхніх сімей. Вони співпрацюють з військовими частинами та проводять тренінги з роботи з травматичним досвідом та активації ресурсного стану перед виконанням бойових завдань [1];

– *методичні посібники для психологів*: Головне управління морально-психологічного забезпечення Збройних Сил України у співпраці з цивільними організаціями розробило посібник для цивільних психологів, який містить теоретичні та практичні основи надання допомоги військовослужбовцям, ветеранам та їхнім родинам, що сприяє підвищенню якості психологічної підтримки через стандартизацію підходів [5; 6].

Дані ініціативи демонструють ефективну співпрацю між військовими структурами та громадськими організаціями в Україні, спрямовану на підтримку психологічного здоров'я та стійкості як військовослужбовців, так і членів їх сімей.

Незважаючи на значні зусилля щодо розвитку психологічної стійкості військовослужбовців завдяки ефективній співпраці військових та цивільних організацій, вони продовжують стикатися з численними викликами, що впливають на їхню стійкість та адаптацію до бойових умов:

– *недостатня координація між військовими та цивільними організаціями*: відсутність єдиної стратегії співпраці між ЗСУ, державними структурами та громадськими ініціативами у сфері психологічної підтримки, а також дублювання функцій різними організаціями без централізованого управління, що знижує ефективність програм психологічної допомоги;

– *брак кваліфікованих спеціалістів у сфері військової психології*: нестача фахівців, які мають досвід роботи з бойовими психологічними травмами та стресом, а також відсутність адаптованих програм підготовки для цивільних психологів, які працюють із військовими. За даними дослідження, проведеного у 2023 році, 62% офіцерів-психологів мають відповідну освіту, а на 400–500 військовослужбовців припадає лише один психолог, що значно менше порівняно з армією Ізраїлю, де один фахівець обслуговує 70-90 осіб [7];

– *стигматизація звернення за психологічною допомогою серед військових*: психологічна допомога часто сприймається як ознака слабкості, що ускладнює доступ військових до необхідної підтримки;

– *обмежені ресурси та нестабільне фінансування*: фінансова залежність багатьох програм від волонтерських ініціатив та відсутність сталого державного фінансування для довгострокових проєктів реабілітації та адаптації військових;

– *психологічний вплив війни на цивільне населення*: високий рівень емоційного вигорання серед волонтерів та працівників цивільного сектору, які надають допомогу військовим.

Перспективи розвитку психологічної стійкості військових через ефективну співпрацю військових та цивільних організацій пов'язані з необхідністю системного підходу та глибшої інтеграції різних секторів суспільства. Одним із ключових напрямів є нормативно-правове регулювання співпраці між військовими та цивільними організаціями, що включає розробку єдиної національної стратегії психологічної підтримки для військових і цивільних, а також створення міжвідомчих робочих груп для координації програм реабілітації та соціальної адаптації. Важливим аспектом є розвиток освітніх програм та підготовки фахівців, що передбачає створення спеціалізованих курсів для цивільних психологів і соціальних працівників, а також проведення військово-цивільних тренінгів із кризової комунікації та роботи з бойовими травмами.

Значна увага також приділяється зміні ставлення до психологічної допомоги серед військових, що може бути досягнуто через активну інформаційну кампанію, яка підкреслює важливість психологічної підтримки для боєздатності військовослужбовців, а також через інтеграцію психологічної підготовки в систему бойової підготовки. Отже, співпраця військових та цивільних організацій має значний потенціал для розвитку системи психологічної підтримки військових в Україні.

Висновки та пропозиції. На основі проведеного аналізу визначено, що співпраця військових та цивільних організацій є ключовим фактором у розвитку психологічної стійкості військовослужбовців та цивільного населення в умовах збройного конфлікту. Ефективна взаємодія між військовими та цивільними організаціями сприяє не лише підвищенню боєздатності військових, а й забезпеченню стабільності суспільства шляхом ефективної психологічної підтримки.

Проаналізовано роль співпраці військових та цивільних організацій у формуванні ключових компетентностей для ефективної взаємодії. До таких компетентностей належать емпатія та емоційний інтелект, навички кризової комунікації, стресостійкість, командна взаємодія, культурна чутливість, лідерські якості та здатність до адаптації. Розглянуто основні виклики військово-цивільної співпраці у сфері психологічної підтримки, серед яких недостатня координація між державними структурами та громадськими ініціативами, брак фахівців із військової психології, стигматизація звернення за психологічною допомогою серед військових, нестабільне фінансування програм реабілітації та високий рівень психологічного навантаження на цивільне населення. Доведено, що такі ініціативи, як СІМІС, програми реабілітації, служби психосоціальної підтримки, методичні посібники для військових психологів та міжнародна співпраця відіграють важливу роль у покращенні якості психологічної допомоги.

Пропонується розробка національної стратегії психологічної підтримки військових із залученням державних, військових та громадських організацій

для створення єдиної системи взаємодії. Необхідно зміцнити нормативно-правову базу для врегулювання співпраці між військовими та цивільними організаціями у сфері психологічної підтримки. Важливим напрямом є розширення програм підготовки фахівців із військової психології, включаючи тренінги для цивільних психологів щодо роботи з військовослужбовцями. Подолання стигматизації психологічної допомоги можливе через інформаційні кампанії та впровадження програм психологічної підтримки в систему бойової підготовки військових. Важливим кроком є інституалізація кризових центрів та реабілітаційних програм для ветеранів і військових у партнерстві з міжнародними організаціями.

Таким чином, забезпечення ефективної співпраці між військовими та цивільними організаціями, системне навчання та інтеграція міжнародного досвіду сприятимуть зміцненню психологічної стійкості військових, їхній успішній адаптації та соціальній інтеграції після бойових дій.

Література:

1. Асоціація ресурсної психології та психотерапії. Ресурсна психологія та психотерапія. URL: <https://arpp.com.ua/about-us/>
2. Доктрина “Цивільно-військове співробітництво” (2020). Управління цивільно-військового співробітництва Генерального штабу Збройних Сил України (СП 9-00(01).01). URL: <https://sprotyvg7.com.ua/wp-content/uploads/2022/03/СП-9-0001.01-Доктрина-цивільно-військове-співробітництво.pdf>
3. Кокун О. М., Клочков В. В., Мороз В. М., Пішко І. О., Лозінська Н. С. Забезпечення психологічної стійкості військовослужбовців в умовах бойових дій: методичний посібник (2022). Київ-Одеса: Фенікс. 128 с.
4. Кравченко Л. О., Нікітюк Т. А., Лукічов В. Л., Арнаутова В. В. Взаємодія Збройних сил України з громадянським суспільством. Міністерство оборони України (2021). URL: <https://www.osce.org/files/f/documents/4/4/510533.pdf>
5. Методичний посібник для цивільних психологів (2023). Головне управління морально-психологічного забезпечення Збройних Сил України. https://www.mil.gov.ua/content/pdf/psix_zabezpechenya/met_book.pdf
6. Організація психологічної підготовки у Збройних Силах України: навчально-методичний посібник (2023). Головне управління морально-психологічного забезпечення Збройних Сил України. URL: <https://sprotyvg7.com.ua/wp-content/uploads/2023/08/Посібник-ПП-у-ЗСУ-13.04.2023.pdf>
7. Підтримка ментального здоров'я в часи війни (2023). Національний інститут стратегічних досліджень. URL: <https://niss.gov.ua/news/komentari-ekspertiv/pidtrymka-mentalnoho-zdorovya-v-chasy-viyny>
8. Проєкт “Психосоціальна підтримка в Україні” PRO_MentalHealth. Solidarity Fund PL in Ukraine. (n.d.). URL: https://solidarityfund.org.ua/spivpraczya-z-rozvytku/psychologichna-pidtrymka/proyekt-psyhosocialna-pidtrymka-v-ukrayini-pro_mentalhealth/
9. СИМІКи – це місток між цивільним населенням і військовими (2021). АрміяInform. URL: <https://armyinform.com.ua/2021/05/06/simiky-cze-mistok-mizh-czyvilnym-naselennyam-i-vijskovymy/>
10. Veteran Hub. Психологічна підтримка. URL: <https://veteranhub.com.ua/services/psychologichna-konsultaciya/>

References:

1. Asotsiatsiia resursnoi psykholohii ta psykhoterapii. Resursna psykholohiia ta psykhoterapiia [Resource Psychology and Psychotherapy]. URL: <https://arpp.com.ua/about-us/> [in Ukrainian].
2. Doktryna "Tsyvilno-viiskove spivrobotnytstvo" (2020). Upravlinnia tsyvilno-viiskovoho spivrobotnytstva Heneralnoho shtabu Zbroinykh Syl Ukrainy (SP 9-00(01).01) [Doctrine "Civil-Military Cooperation"]. URL: <https://sprotyvg7.com.ua/wp-content/uploads/2022/03/СП-9-0001.01-Доктрина-цивільно-військове-співробітництво.pdf> [in Ukrainian].
3. Kokun O. M., Klochkov V. V., Moroz V. M., Pishko I. O., Lozinska N. S. Zabezpechennia psykholohichnoi stiikosti viiskovosluzhbovtziv v umovakh boiovykh dii: metodychnyi posibnyk (2022) [Ensuring Psychological Resilience of Military Personnel in Combat Conditions: A Methodological Guide]. Kyiv-Odesa: Feniks. 128 s. [in Ukrainian].
4. Kravchenko L. O., Nikitiuk T. A., Lukichov V. L., Arnautova V. V. Vzaiemodiia Zbroinykh Syl Ukrainy z hromadianskym suspilstvom [Interaction of the Armed Forces of Ukraine with Civil Society]. Ministerstvo oborony Ukrainy (2021). URL: <https://www.osce.org/files/f/documents/4/4/510533.pdf> [in Ukrainian].
5. Metodychnyi posibnyk dlia tsyvilnykh psykholohiv (2023). Holovne upravlinnia moralno-psykholohichnoho zabezpechennia Zbroinykh Syl Ukrainy [Methodological Guide for Civilian Psychologists]. URL: https://www.mil.gov.ua/content/pdf/psix_zabezpechenya/met_book.pdf [in Ukrainian].
6. Orhanizatsiia psykholohichnoi pidhotovky u Zbroinykh Sylakh Ukrainy: navchalno-metodychnyi posibnyk (2023). Holovne upravlinnia moralno-psykholohichnoho zabezpechennia Zbroinykh Syl Ukrainy [Organization of Psychological Training in the Armed Forces of Ukraine: Educational and Methodological Guide]. URL: <https://sprotyvg7.com.ua/wp-content/uploads/2023/08/Посібник-ПП-у-ЗСУ-13.04.2023.pdf> [in Ukrainian].
7. Pidtrymka mentalnoho zdorovia v chasy viiny (2023). Natsionalnyi instytut stratehichnykh doslidzhen [Mental Health Support in Times of War]. URL: <https://niss.gov.ua/news/komentari-ekspertiv/pidtrymka-mentalnoho-zdorovya-v-chasy-viiny> [in Ukrainian].
8. Proiekt "Psykhosotsialna pidtrymka v Ukraini" PRO_MentalHealth. Solidarity Fund PL in Ukraine (n.d.) [Project "Psychosocial Support in Ukraine"]. URL: https://solidarityfund.org.ua/spivpraczya-z-rozvytku/psykholohichna-pidtrymka/projekt-psyhosoczialna-pidtrymka-v-ukrayini-pro_mentalhealth/ [in Ukrainian].
9. SIMIKy – tse mistok mizh tsyvilnym naseleнням ta viiskovymy (2021). ArmiiaInform [CIMICs – A Bridge Between Civilians and the Military]. URL: <https://armyinform.com.ua/2021/05/06/simiky-cze-mistok-mizh-czyvilnym-naselennyam-i-vijskovymy/> [in Ukrainian].
10. Veteran Hub. Psykholohichna pidtrymka [Psychological Support]. URL: <https://veteranhub.com.ua/services/psykholohichna-konsultacziya/> [in Ukrainian].

Науково-практичний журнал

«Національні інтереси України»

№ 3(8) 2025

Формат 60x90/8. Папір офсетний.

Гарнітура Times New Roman.

Ум. друк. арк. 8,2.

Видавець:

ФОП «Жукова Ірина Віталіївна», Свідоцтво серія ДК № 7425 від 09.08.2021 р.